

Esmâ-i Celîle-i İlâhiye

İsm-i Azam-ı Hususi

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

Esmâ-i Celîle-i İlâhiye

İsm-i Azam-ı Hususi

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İstanbul

2008

İÇİNDEKİLER

1.Önsöz.....	I-18
2.Esmâ-ül Hüsna ile İlgili Bilgi.....	19-42
3.İlâhi Yaratıcının (O'nun) Hüve'nin İsimlerdeki Arzu Tatbikatının Hususiyetleri.....	44-68
4.İsm-i Azam.....	70-108
5.Esmâ-i İlâhiye.....	110-228
6.Allah'ın Esmâ-i İlâhiyesindeki Arzuyu İlâhisi ve Esmâ Tecellileri.....	230-240
7.Sevgili Efendimizin Esmâ-i Husûsiyesi; Allah'ın Tecellileri ve Rahmet İndirdiği Gönüllerdeki Esmâ-i Husûsiyesi; İmam-ı Ali, Hz. Abdülkadir Geylânî, Hz. Ahmed Süreyya, Hz. Mehmed Ali Özkardeş, Hz. Hatmül Velâyet'in Esmâ-i Husûsiyeleri...242-370	
8.Hâtîme.....	372
9.Yayımlanmış Eserler.....	373

Bu kitabın
hazırlanmasında ve basımında her türlü hizmeti
geçen manevî kardeşimiz **Şafak Tunç**'a
teşekkür ederiz.

ÖNSÖZ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Mevcudatı kendi varlığından düzenleyip meydana getiren Allahû Teala'ya sonsuz hamd olsun. Salât-ü selâm, nâs'a ilâhi hakikati bildirip rahmet müjdelemiş olan Peygamberimiz Hz. Muhammed Aleyhisselama ve O'nun necip, temiz soyuna ve eshabına ve ensarına ve ümmetine olsun.

Rabbimizin lütfu ile meydana gelen bu âlemleri arzu buyurduğu isimleri ile meydana getirmiş olduğu bilinmektedir. Rabbimiz bu meydana getirme işini isimler ile tatbikata koymuş ve isimlerini de isimlerine tâbi kılmıştır.

Allah'ımızın kendisini bildirdiği isimlere; "**Esmâ-ü'l Hüsnâ**" denmektedir. Bu isimleri bilmiş tam olarak Sevgili Efendimizin bildirmesi ile mümkün olmuştur.

"**Esmâ-ü'l Hüsnâ**", yani Allah'ın güzel isimleri tabiri şu anlama da gelmektedir: Allah'ımızın, Der-yayı Nuru Muhammed'in nurundan halkedeceği varlıkların zuhur etmesinde belirlediği ana isimler Esmâ-ü'l Hüsnâ'dır. Allah'ın arzuyu ilâhiyesini belirten isimler, Allah'ın güzel isimleridir; bu isimler

Allah'ın zâtîyet-i ilâhiyesinin, varlıklar üzerindeki tecelliyatının ana isimleridir.

Esmâ-ü'l Hüsna, bütün isimlerin toplandığı merkez ve ana isimlerdir. "**Lâ ilâhe illâllah**" hükmü gereği bütün varlık Hakka ait olduğundan, bütün isim ve sıfatlar Allah'ın zâtîyet-i ilâhiyesine aittir. İlk defa Sevgili Efendimiz, Rabbimizin tatbikat isimlerinin bağlı olduğu isimleri bildirmiş ve o isimlerin Deryayı Nuru Muhammed'deki tatbikat isimleri olduğunu aşikâr kılmıştır.

Bütün varlıklar Allah'ın esma-i ilâhîye'si ile ifade edilmektedir. Allah'ın arzu buyurduğu isimdeki arzusunun meydana çıkması, o varlığın cisim olarak vücûd bulmasıdır. Allah arzu eder ve bir isim lütfeder; Allah'ın arzusunu tecelli ettireceği ismin görünmesi o varlıkla görünür hale gelir.

Bu durumda insanda Allah'ın hangi ismi tecelli ettiyse, o tecellinin mazhariyeti zuhur eder ve kişi, o tecellinin insanıdır; kişinin bu hususta yapabileceği bir şey yoktur; o mazhariyetin hususiyeti neyse kişide o zuhur eder.

Allah'ımızın bildirmiş olduğu isimlerin hususiyetlerini gene kendi isimleri ile bildirmesi, varlıklara rahmet, selâmet ve güzellik bahşedilmesi mânâsına

gelmektedir. Ehl-i irfan olanlar Allah'ın bildirmesi ile bilmişlerdir. Allah'ın lütfu ile görücü ve işitcidirler.

Ta-ha sûresi 8. âyetinde; "**allahü lâ ilâhe il-la hû lehü'l esmâu'l hüsnâ**" yani, "**Allah'tır... 'O' (Hüve)den başka ilâh yoktur. O'nundur Esmâ-ü'l Hüsnâ,**" buyrulmaktadır.

Bu zamana kadar Esmâ-ü'l Hüsnâ ile ilgili olduğu düşünülerek pek çok kitap yazılmış ve bu hususta bilgiler verilmiştir. Bizim bu çalışmadaki gayemiz ise, bu isimlerin mânâ-yı hakikatini gerek Kur'an gerekse hadis-i şeriflerin ışığı altında velâyet noktasından incelemektir.

Allah'ımızın peygamberleri ile irsal buyurduğu kutsal kitaplar, doğrudan doğruya Allah'ın nâs'a lüt-fettiği rahmet-i ilâhiyeyi anlatır. Allah'ımız bu kitap-ları nâs'a kendisi bilinsin ve öğrenilsin diye lütfet-miştir. Allah'ın peygamberleri ile irsal buyurduğu bütün bu kitaplar ve bunlarda yazılan her şey Allah'ı anlatır.

Yaratan beşer olmadığına göre, beşerin her-hangi bir varlığa manevî makam ve isim koyması id-rak edilemez. Mevcut varlığın yaratılmasına göre isim konacaksa ki, o varlığın mânâsı ve Allah'ın o

varlıktaki arzusuna göre olsun, o zaman o varlığı Allah isimlendirir. Bu isim Levh-i Mahfuz'da yazılıdır.

Nitekim Hz.Muhyiddin-i Arabî'nin babası Mehmed bin Ali'de yaşlılık alâmetleri belirlediğinde ve çocuğu olmadığından bahisle, Bağdat'a Hz. Abdülkadir Geylânî'ye gelip niyazda bulunduğu Hz. Pirimiz, bu zâtın Levh-i Mahfuz'daki kaydına bakarak; "**Senin sülbünde evlat yoktur; ancak benim nasibimde bir erkek evlat var. O'nu sana devredeyim**" buyurur. Bunu söylediği zaman Hz. Pirin doksan yaş civarında olduğu söylenir.

Sevgili pirimiz, Mehmed b. Ali ile sırt sırta vermiş, Mehmed b. Ali sırtından beline doğru bir sıcaklık hissetmiştir. Hz. Pirimiz; "**Tamamdır, evladını güle güle büyüt. Bu çocuk ileride güzel bir zât olacak ve bende açılmış bulunan ilâhi hakikatlerin üçte biri onda açılacaktır. İsmi ni Muhyiddin koy,**" buyurmuşlardır.

Hz. Yahya peygamberin isminin de bizzat Rabbimiz tarafından bildirildiği bilinmektedir. Âlemlere rahmet olarak irsal buyrulan Sevgili Efendimizin isminin de bizzat Allah'ımız tarafından "**MUHAMMED**" olarak tesbit buyrulduğu aşikârdır. Bu durum yaratmış olduğu kullarının makamlarının bizzat Allah'ımız tarafından tayin edildiğini ve bu

isimlerin de o varlıktaki akıbetine göre isim aldığı hakikatini meydana çıkarmaktadır.

Sevgili Efendimiz hadis-i şeriflerinde; "**Her çocuk fıtrat üzere doğar**" (*Ebu Dâvud c/2. sf: 264*) buyurmuş ve bir başka hadis-i şeriflerinde de; "**Çocuklarınıza güzel isimler koyunuz**" buyurmuştur. Elbette Allah Dini fıtratı üzere doğan çocuklara güzel isimler koymak her ebeveynin vazifesidir; ancak çocuğa güzel isim koymakla anne babanın vazifesi bitmez. Çocuğa, iyiyi, güzeli ve hayrı anlatmak ve onu en güzel bir şekilde yetiştirmeye gayret etmek icap etmektedir.

(Bu kitapta "**halaka**- yarattı" kelimesi; düzenledi, programladı mânâsında kullanılmıştır. Arapçada "**halaka**", ölçme, biçme ve düzenleme mânâsına gelmektedir.)

Sevgili Efendimiz, Esmâ-ü'l Hüsnâ ve Allah'ı anma hususundaki bir hadis-i şerif'lerinde; "**Ya Rabbi sen kendine hamd ettiğin gibisin, biz de ancak buna iştirak ediyoruz**" buyurmuşlardır. Allah'a hamd ederken, Allah'ımızın kendisinin zikredilmesini arzu ettiği isimlere müracaat edilmelidir.

Gerek Kur'an'da gerekse hadis-i şerif'lerde Rabbimizin isimleri zikredilirken bir rakam belirtil-

memiştir. Esmâ-ü'l Hüsnâ ile ilgili olarak hadis kitaplarında çok değişik anlatımlar ve rivayetler vardır. Çünkü 99 rakamı hiçbir yerde geçmemektedir. Kaldı ki Sevgili Efendimizin devrinde matematik ifadesinde 99 rakamı lisan olarak, "yüzden bir eksik" şeklinde ifade edilmektedir. Zaten Esmâ-ü'l Hüsnâ Kur'an'da ve hiçbir hadis rivayetinde 99 rakamı ile ifade edilmemiştir. Kur'an'da zikredilen esma-i ilâhîye 100'ün üzerindedir. 99 rakamının yalnız Ebu Hureyre'den geldiği ifade edilse bile, hadisin arkasına eklenmiş 99 isminde asıl metinde yer almayıp Ebu Hureyre'den nakleden ravilerin bir eklemesi olabileceği düşünülürse, bu durum bir kat'iyet arz etmemektedir.

Bu hadis, sadece Ebu Hureyre'den rivayet edilmiştir. Yani "**Haber-i Vahid**" denilen tek kişiden gelmiş olan bir hadistir. Dolayısıyla dinde delil teşkil etmediği kabul edilmektedir.

Esmâ-ü'l Hüsnâ ile ilgili olarak pek çok sahabeden hadis rivayet edildiği halde, 99 rakamının sadece Ebu Hureyre'den rivayet edildiği bilinmektedir. İslâm Ansiklopedisi'nde verilen bilgilere bakıldığında tarihte pek çok kimselerin bu konuya eğildikleri ve yaptıkları araştırmalarda Allah'ın Kur'an'da geçen Esmâ'sının rakamlarının 127, 133, 165, 220, 302 ve 305 gibi değişik sayılara ulaştıkları ifade edilmektedir.

Bazı kitap ve yazılarda ise, Esmâ-ü'l Hüsnâ'nın 99 olması için bir kaç ismin yan yana yazıldığı görülmektedir. "**Deyyan**", "**Mennan**", "**Hannan**" gibi isimler bazı kitaplarda varken, diğerlerinde zikredilmemiştir.

Allah'ın isimlerini her hangi bir rakam ile tahdit etmenin doğru olmayacağı kanaatindeyiz. Çünkü Allah'ın isimleri, Allah'ın tatbikata koyacağı ilâhi rahmetin hususiyetlerini işaret etmektedir. Rabbimizin her isimle bir tecellisi ve tatbikatı vardır. O zaman bu 99 sayısının içinde olmayan Allah'ın esmâsını nasıl değerlendirmek icap eder? Ancak şu var ki, Allah'ın isimlerini rakam ile tahdit etmeden ezberleyip zikretmek, elbette en makbul olandır.

Allah'ı tam olarak vasfetmek mümkün değildir. Allah'ı hiçbir rakamla hiçbir şekil ve suretle tarif, tavsif ve tahdit etmek mümkün değildir. Bu, Allah'ı icbar etmek anlamına gelir ki, makbul olmasa gerekir. Esmâ-i ilâhinin 99 rakamı ile birlikte anılması Allah'ın ancak 99 esmâsı vardır şeklinde anlaşılmalıdır. Bu rakam esma-i ilâhîye'nin en az bu kadarının zikredilerek Allah'ı kabul ve ikrar etmek noktası ile ilgili olsa gerektir.

Allah'ın zâtîyet-i ilâhiyesi hiçbir rakam, isim ve sıfatla tahdit edilemez. Çünkü evvela, zât-ı ilâhiye vardır ve Allah zâtın kendisidir. Sahih bir haberde;

"O vardı ve O'nunla birlikte hiçbir şey yoktu," buyrulmaktadır. Her şey O'ndan hâsıl olmuştur. Allah'ın zâtından halkolan Allah'ı nasıl tahdit edebilir.

Bundan, bütün varlıkların sonradan Allah'ın sıfatları olarak, Allah'ın meydana getirdiği anlamı çıkmaktadır. Allah'ın isimlerinin sonsuz olması, Allah'ın mülkünü ifade eden makam ve mertebelerin de sonsuz olduğunu göstermektedir.

Esmâ-ü'l Hüsnâ adı altında kullanılan 99 rakamı ile ilgili olarak "*Allah tektir teki sever*" şeklinde söylenen söz iman noktasını perçinlemek için söylenmiş bir ifadedir, yoksa iyi-kötü, güzel-çirkin görünen bütün noktalar, Allah'ın vahdaniyetini tahsil içindir. Bu mükevvenat vahdaniyet-i ilâhiyeyi tahsil etmek için yaratılmıştır. "**Allah**" ve "**Muhammed**" isimlerinin Arapça yazılışları dört harften meydana gelmiştir. Yani çift sayıdır. Nitekim yüzüncü ismin İsm-i Azam olduğu söylenirken, 100 rakamının çift sayı olduğu unutulmuş gözükmektedir.

Allah'ımızın Kur'an'da beyan ettiği ve halkettiği varlıklardan herhangi birine öğrettiği isimlerden başka, gayb ilminde mahfuz tuttuğu sonsuz isimleri de mevcuttur. Allah'ı kendisini işaret eden isimleri

ile zikretmek O'nu güzel isimleri ile zikretmek mânâsını taşır. Allah'ı 99 isimle tahdit etmemek gerekliliği böylelikle ayan olur. Allah'ı 99 dâhil hiçbir rakamla tahdit etmek mümkün değildir.

Bir rivayete göre tespih'te kullanılan 99 rakamına dair bir hususiyet ise şöyledir: Hz. Fatime Validemiz, bir gün işlerinin ağırlığından dolayı, Sevgili Efendimizden kendilerine bir yardımcı vermesini talep ettiğinde Sevgili Efendimiz; "**Bu isteğinizi yerine getiremem ancak, size bundan daha hayırlısını haber vereyim mi**" buyurmuş ardından; "**Gece yatmadan evvel 33 defa sübhanallah 33 defa elhamdülillah 33 defa da Allahû Ekber deyiniz**" buyurmuştur. Ancak aslolan Allah'ın ismini zikretmektir. Bu zikri rakamla ifade etmeye çalışmak doğru olmasa gerektir. Rabbimizin isimleri her zaman devresi içinde Allah'ımızın tecelliyatına göre mânâ alır; her ismin terakki tatbikatı vardır.

Her isim bir makamın idrak edilmesini sağlar; her isim bir makamın kapısını açar. Esmânın açılışını zamanın imamından öğrenen terakki eder. Bu konuda Risâlet noktası olan zamanın İnsan-ı Kâmil'inin hükmü geçerlidir.

Allah'ımızın isimlerinin rakamlarla pazarlık konusu yapılmaması icap eder. Yaratıcı olan ilâhi kud-

ret düşünöldüğünde tekmil isimler Hakkın olduğuna göre bu konuda pazarlık yapılması doğru olmasa gerektir. Allah'ımızın isimlerinin sayısı değil, o isimlerin mânâsını ve hakikatini idrak etmek daha önemlidir. Onun için bu durumu en güzel bir şekilde yine Sevgili Efendimiz bir hadis-i şerif'lerinde: "**Bir söz Kur'an'a uygun ve beşeriyetin yararına ise, o söz benim sözümdür,**" buyurarak tasrih eylemiştir. Bu durumda hadislerde dikkat edilecek husus, Kur'an'ın bildirdiği noktalara dikkat etmektir. Nitekim Hz. Aişe validemize sorulduğunda, Sevgili Peygamberimiz için; "**O'nun ahlâkı Kur'an'dı,**" buyurmuştur.

Allah'ımızın icra isimlerini ifade eden isimler hakkında pek çok rivayetten bahsedilmesi insanlarda "*Acaba ben doğru ismi mi zikrettim?*" diye tereddüt doğurmaktadır.

Allah'ı anmanın en güzel şekli Allah'ın kendisini bildirip zikrettiği gibidir. Bütün esmâ O'nun olduğuna göre önemli olan sayı ile değil, Allah'ı en güzel isimlerle zikretmektir. Kur'an'da, "**Esmâ-ül Hüsnâ**" kelimesinin geçtiği âyetlerde Allah'ımız herhangi bir rakam belirtmemişken, Kur'an'a tam mânâsı ile uyan, Kur'an'ı açıp anlatan ve onun daha iyi idrak edilmesini sağlayan noktalara vurgu yapan Sevgili Efendimizin rakam telaffuz ettiğini iddia etmek doğru olmasa gerektir.

Allah'ımız, "**el-Musavvir**" ismi ile açtığı tasavvurunda arzu buyurmuş olduğu irfan olunmayı istemesindeki arzuyu ilâhiyesini isimlerle tatbikata koymayı murat etmiştir. Bu bakımdan ilk isim, "**lâ ilâhe illâllah**" olarak tespit buyrulmuştur; Allah'ın bu arzusu isimlerle belirlemiştir. Bu isimlerin yaratılmasındaki hususiyet, varlıkların Allah'ın arzusuna göre tatbikata geçmesidir. Varlıkların mebdei Allah olduğu için, Allah'ın arzularının isimler olarak meydana gelmesi icap etmektedir. O varlıktaki tatbikat Allah'ın o varlıktaki arzusunun yerine gelmesidir.

Allah'ımızın kendi vücûdu içerisinde cereyan eden bu teşkilatlanmada isim alan varlık, Allah'ımızın arzusu ne ise ona göre bir tatbikat görmektedir. Lâ teşbih, bir padişahın devlet teşekkülâtında isim zikrederek bir teşkilatın başına getirdiği isim, o teşkilatın hususiyetini ortaya koymaktadır. Padişah o kişiyi defterdar olarak zikrederse o kimse artık defterdarlık isminin mazhariyeti çerçevesinde, mali işlerle ilgili çalışmalar yapmaya başlar. Kazasker olarak zikredilen bir isim de hukuk işleri ile ilgili çalışma yapmaya başlar. Eğer bunlara isim verilmeseydi bu teşkilatların varlığı hususunda söz söylemek mümkün olmazdı.

Teşkilât-ı ilâhiyedeki tatbikatlarda, isimler yine başka isimlere bağlı olarak fiiliyat yaparlar. Bütün

bu isimler silsile-i meratib dairesinde Allah'ımızın zât isimlerine bağlı olarak tatbikat görürler. Meselâ "**Cebraîl**" ismi "**es-Selâm**" ismine bağlı olarak manevîyat konularında, "**İsrafil**" ismi "**el-Muîd**" ismine bağlı olarak sûra nefhetme hususunda, "**Mikail**" ismi "**er- Rezzak**" ismine bağlı olarak tabiat olayları hususunda, "**Azrail**" ismi de "**el-Mümit**" ismine bağlı olarak ölüm tatbikatı hususunda fiiliyat gösteren melek isimleridirler.

Allah'ın isimleri başlı başına ilâhi arzuların tatbikatını yapan ve fiiliyata koyan isimlerdir ve Allah'ın o devirde meriyette olan tatbikat-i zâtîsinin ismi olan İsm-i Azam'a bağlı olarak icraat yaparlar. Meselâ, "**el Muhyî**" ismi Hz. Yahya'da mücerred bir hale gelmiş ve "**Yahya**" (ihya eden) mânâsına vücûd bulmuştur. Allah'ın bu isminin bir mânâsı da şudur: İnkılab-ı Kebir'de ölümü ref edecek fiili tatbikat ismi Yahya ismidir.

Bunun gibi meydana gelmiş olan bütün varlıkların arzu edilen bir "**ana isme**" tâbi olduğu görülmektedir. İşte bu isimler Esmâ-ü'l Hüsnâ olarak değerlendirilebilir. Ancak şu var ki, bu Allah'ımızın bütün âlemlerinde ve bizim dünyamızda da tatbikata koyduğu isimlerden meydana gelen fiiliyatı anlatır. Zira Allah'ımızın sonsuz âlemlerinde sonsuz ilâhi teşkilatlarının mevcut olduğu, onların da Allah tara-

findan isimlendirilerek değerlendirildiği düşünülür-
ğünde, Allah'ın Esmâ-ü'l Hüsnâ'sına had koymanın
mümkün olamayacağı görülecektir.

Tekmil isimler Allah'ın zâtîyet-i ilâhiyesine ait-
tir. Çünkü isimleri var eden, icad eden Allah'ımızdır.
Birisini çıkar da şu ismi ben icad ettim derse, Allah'ın
tevhidini inkâr ettiğinden, Allah'ın dunu olmuş olur,
bu hâl ise makbul ve geçerli bir hal değildir. Allah,
hiçbir isimle kısıtlanamaz. Müspet ve menfi görünen
bütün isimlerin mebdai Hakka aittir. Kur'an'da,
"**hayrihi ve şerrihi min allahi teâla**" buyrulmak-
tadır. İsimlerin hepsi Hakka ait olmakla beraber, her
ismin temsil ettiği mânâlar değişiktir.

Allah'ımızın tecellisini arzu buyurduğu müspet
ve menfi bütün isimlerin hepsi Allah ism-i celîline
bağlı olarak tatbikat görür. Âlem-i ilâhide Allah'ımı-
zın zâtîyetini ifade eden nâmütenâhi isim tatbikatı
vardır.

"**Allah her şeyi zıddıyla bilicidir**" buyrulur-
yor. Burada kişilere seslenilmiyor, yani sizler zıddıyla
bilicisiniz denmiyor. Zıddıyla bilen Allah'tır. Bura-
da tam tevhid noktası vurgulanarak, Allah'ın varlığı-
nın dışında kişiye ait bir idrakin olmadığı; düşünce,
tasavvur ve her şeyin Hakka ait olduğu açıkça vur-
gulanmıştır. Allah'ımızın dünya ile ilgili olarak lütfet-

tiği hiçbir isim gizli tutulmamıştır; gizli olan ve bilinmeyenler dünyada açılmamış olanlardır.

Sır demekle ne anlatılmak isteniyor?

Bir şey üzerine konuşuluyorsa o artık sır değildir. Bir kişinin dahi bildiği bir şey sır olmaktan çıkar. Ancak bu dünyada bildirilmeyen şey bilinmiyor demektir. O yüzden dualarımızda; **"Ya Rabbi bildirdiğin ve bildirmediğin isimlerinin rahmeti ile senden talep ediyoruz,"** demekteyiz. İlâhi âlemdeki isimleri Allah bilir. Allah'ımız dünya için gerekli olan isimleri zaten peygamberleri aracılığı ile bildirmiştir. Bu sebeple sır peşinde koşmak yerine, velâyeti talep etmek gerekir. Hz. Musa Rabbimize hitaben; **"şu sır nedir?"** diye sorduğunda, Rabbimiz; **"Sana söylersem sır olmaktan çıkar"** diye buyurmuştur ki, bu hususu en güzel bir şekilde ifade eder.

Sevgili Rabbimizin isimlerini zikretmek o isimlerle dua etmek, elbette en güzel fiiliyat ve ibadettir. Bütün varlığın cevher-i esrarı Allah olduğuna göre, Allah'ı her an zikredip ondan yardım talep etmek, rahmet ve güzellikler dilemek aynı zamanda kulun görevi ve vazifesidir.

Allah'a iltica edilirse işler hayır ve güzellikle

yürür. Bu makbul bir noktadır, ancak Allah'ımızın isimlerini sihir ve büyü olarak kullanıp başka insanların üzerinde tahakküm ve hegemonya kurmaya çalışmak doğru değildir. Nâs'ın, Allah'ın isteğine göre değil de, kendi isteğine göre hareket etmesini istemek ve başkalarının kötülüğünü istemek makbul değildir.

Kul, Allah'tan bir şey ister, dilekte bulunur, Allah'ımız lütfederse verir; ama Allah'ı hiçbir zaman icbar etmek, mecbur tutmak mümkün ve doğru değildir. Allah'a iltica ve niyaz edilir; Allah'ımızın "**rahmetellil âlemin**" isminin icabı kullara rahmeti sonsuzdur, ancak bu rahmeti istismar etmek gibi düşünceler indi Bâride makbul olmaz.

Allah'ın Esmâ-ü'l Hüsnâ'sını zikretmenin makbul olduğunu Sevgili Efendimiz beyan buyurmuştur. Kişinin Allah'a olan aşkını terennüm edecek isimler zikredilirse o tam bir zikir olur ve makbul olur. Hiçbir düşünceye kapılmadan yalnızca Allah'ı düşünerek yapılan zikir en güzel zikir olsa gerektir. Esmâ-i ilâhîye'nin kula göre değil, Allah'a göre tefsir ve anlatımı esastır. Çünkü kula göre tarif yapıldığı zaman, sadece o kelimenin lügat mânâsı anlatılmış olur. Allah'ın arzusuna göre bir tarif yapılırsa, o zaman Allah'ın esmâ-i ilâhîye'deki arzuyu ilâhisi ifade edilmiş olur ki, makbul olan da budur.

Allah'ımızın bu arzularının meydana gelmesindeki murad-ı ilâhiyesi, kendisinden kendisine olan aşkıdan meydana gelmektedir ki bu, "**Vedud**" isminin mazhariyetidir. Allah'ımız kendisindeki bu aşkı, manevîyat olarak açmakta Vedud ismi aşkını anlattığı isim olarak, yani velâyet olarak ortaya çıkmaktadır. Bu velâyetin aşikâr olmasındaki isim ise "**Hatmül Velâyet**"tir.

Rabbimizin aşkının tecellisi olan "**Vedud**" ismi bu aşkın belirlendiği isim olan "**Muhammed**" ismi-i şerifi olarak görünmüştür. "**Lâ ilâhe illâllah Muhammedun resûlullah**" ilâhi kelimesindeki ince nokta, Allah aşkının ve muhabbetinin tecelliyatı olarak meydana getireceği tek mil varlıkların, Deryayı Nuru Muhammed'den zuhur bulacak olmasıdır.

Allah'ın bu tatbikatına bir şükür olarak "**Hamd**" kökünden "**Muhammed**" ismi tecelliyat bulmuştur. Hz. Muhammed (s.a.v)'in Deryayı Nuru Muhammed'in mümessil noktası olarak görünmesindeki hususiyet, Allah'ın bu aşkının ve muhabbetinin en yüksek kemalât noktasında olduğunu göstermektedir. "**Muhammed**" ismi, "**Hamd**" kökünden gelen bir isimdir. Hamd ise yalnızca Allah'a yapılır. O halde Muhammed isminin asliyeti Allah'tır; yani "**Hüve**"dir.

Allah'ın isimlerini zikrederken o isimlerin sonsuz mânâ taşıması icap etmekte olduğuna dikkat etmek gerekir. Nâs'ın aralarında kullandığı tek mânâlı isimleri Allah'a nispet etmemek icap eder. Kişilerin Allah'ı vasfetmesi değil; Allah'ın kendi zatını vasfetmesi geçerlidir. Sevgili Efendimiz; "**Ya Rabbi sen kendini hamdettiğin gibisin**" buyurmuşlardır.

Allah'ın esmâ-i ilâhiyesi'nde geçen isimler değerlendirilirken kulluk nokta-i nazarından değerlendirme yapılmış olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise Allah'ın varlıklar üzerindeki tecelliyatına göre değerlendirme yapılmış ve ifade edilmiştir.

Allah'ın isimlerini değerlendirme hususu Allah'a aittir. Allah her zaman diliminde zuhur etmiş Risâletinde, o zaman süreci içinde o isimleri nasıl değerlendirmesi lazımsa o şekilde değerlendirir. O bazı isimleri indirir, bazı isimleri fiiliyata koyar. Bu tatbikat o zamanın insanında zuhur eder. Allah ismine mazhariyetle görünen bu nokta menfî gibi görüneni arzu ederse müspet hale getirir, muhali mümkün eyler. Bu zamanın "**İnsan**"ının değerlendirmesine bağlıdır.

Allah'a atfedilen isimlerin mânâlarının nâmü-tenâhi olduğu bir hakikattir. Bu durumda her geçen zaman içinde Allah'ın Esmâ-ü'l Hüsna'sının (Güzel

İsimlerinin) yeni bir mânâ taşıdığı muhakkaktır. Bu durumda her zaman içinde Esmâ-ü'l Hüsnâ'nın yeni ve daha ileri bir anlayış ile, daha ileri bir idraki olsa gerektir. Bu bakımdan bu kitapta, bu zaman ile ilgili anlayışı ifade eden mânâlar yazılmıştır.

Allah'ı zikrederken hakiki bir imanla, samimi olarak iltica edilmelidir. Bu içtenlikle, Allah'ın sevgi ve muhabbetine hiçbir şeyi karıştırmadan aşk ve muhabbet duyarak dua edilmelidir.

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

ESMÂ-Ü'L HÜSNÂ İLE İLGİLİ BİLGİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İslâm Ansiklopedisi'nde Esmâ-ü'l Hüsnâ hakkında bazı noktalara temas edilerek; *"En güzel isimler Allah'ındır. Sadece Kur'an-ı Kerîm'de geçen Allah'a ait isimler yüzden fazladır. Muhtelif kitaplarda Allah'a nispet edilen isimler de vardır. Esmâ-ü'l Hüsnâ bunların hepsini kapsamakla birlikte daha çok doksan dokuz ismi içerdiği kabul edilmektedir,"* denilmektedir.

Yaratılıştaki ilk ismin Allah ismi olduğu bilinmektedir. Çünkü ilk söz, "**Lâ ilâhe illâllah**"tır. Ondan sonra zuhur eden bütün isimler Allah ismine tabidir. İkinci isim olarak, "**Muhammed Resûlullah**" zikredilerek lütfedilmiştir.

Her isim Allah'tan neşet etmektedir. Bütün isimler Allah'ı ifade ettiği halde fiili icra isimlerinin bağlandığı isimler de vardır. Allah'ın zâtını işaret eden bu isimlere Esmâ-ü'l Hüsnâ denilmektedir.

En güzel isimler Allah'ın zâtına raci olan isimlerdir. Her ismin Allah tarafından değerlendirilen bir

mânâsı ve şifresi muhakkak vardır. İnsanlar o isimleri zikrettiği zaman o isimdeki rahmetten nur almış olurlar.

Sevgili Rabbimiz lütuf buyurmuş olduğu Kur'an-ı Kerîm'inde, bütün varlıkları kendi ilâhi vücûdundan teşkilatlandırarak meydana getirmiş olduğunu ifade buyurmaktadır. Bütün varlıklar Rabbimizin kendilerine vermiş olduğu makam icabı yaratılışlarındaki fıtrat ve kabiliyetleri ile hareket etmektedirler; ancak varlıklar Allah'ımızın kendilerine lütfettiği hasletlerin ruhî ve cevher-i esrarındaki hususiyet ve mahiyeti hakkında herhangi bir bilgiye sahip değildirler.

Bunun için, bu varlıklardaki hususiyetleri ve Rabbimizin nâmütenâhi hususiyetlerinin özelliklerinin öğrenilmesi için, "**İnsan**" halkedilmiş ve bu İnsan'a bütün isimler öğretilerek; "**Şimdi o varlıklara isimleri ile hitap et!**" ilâhi beyanına muhatap kılınmıştır. Burada İnsan'ın bütün varlıkların isim ve hususiyetlerini ihtiva ettiğine dair şifre şimdi daha iyi anlaşılmaktadır. Her şey Rabbimizin arzu ettiği isimlerle açılmış ve bilinmiştir ve bu hususiyetleri nâs'a "**İnsan**" bildirmiştir.

Her isim Allah'ın bir lütfu olmakla birlikte, "**İnsan**", Allah isminin hususiyetlerini ihtiva eden bir

varlık olarak bilinmelidir. "**El-İnsan**" İsm-i Azam hususiyeti taşıyan ilâhi gönül noktasıdır; çünkü Allah'ımızın teşkilatlandığı varlıklarda madde ve varlık isimleri zuhurdadır; "**İnsan**"da Allah'ımızın ruhî isimlerinin açılmaları da mevcuttur.

Nitekim velâyet, risâlet, nübüvvet sıraları ve isimlerindeki hususiyetleri insanda açıldığı gibi nefsanî isimlerin zuhuru da insanda olmaktadır. Allah'ımız varlıklar üzerindeki tecelliyatını isimlerle zuhur ettirmekle beraber, Allah'ın insanda zuhur ettirdiği isimler, makamı itibari ile bütün varlıklardaki Allah'ın rahmet ve tecellisini ifade eden hususi isimlerdir ki, aynı zamanda İnsan'ın hususiyetini de anlatan Risâlet isimleridir. Çünkü Allah'ımız İnsan'a varlık isimleriyle beraber ruhî teşkilat isimlerini de bildirmiştir.

Allah'ımız ruhanî ve nefsanî hususiyetlerini İnsan'da açmıştır. Çünkü bu hususiyetler İnsan'da mevcuttur. Esas olarak İnsan hedef alınmıştır. O halde Allah'ımızın İnsan'a lütfettiği isimler bütün varlıklar üzerinde fiilen icradadır.

Dünya halkları ve varlıklarına, yaratıcı ilâhi kudretin ilâhi ilim ve bilgisinin anlatımı, Allah ismi ile lütfedilmiştir; ancak insanlar bu ilâhi kudreti işareten eden ilâhi ismi çeşitli surette isimler icat ederek

ifade etmektedirler. Ama aslolan Allah'ın kendisini zikrettiği isimdir. Ancak bütün varlıkların yaratılışında ilk isim, Deryayı Nuru Muhammed ile, "**lâ ilâhe illâllah**" olarak ifade edilen Allah ismidir. O halde Rabbimiz bütün varlıklar üzerinde, kendisinin "**Allah**" ismi ile anılmasını arzu buyurmuştur. O'nu başka bir isimle anmak her ne kadar Allah'a muzaf ise de gene de Rabbimizin arzu buyurduğu ismi zikretmek doğru olmalıdır. esma-i ilâhîye'nin kendisinde toplandığı isim, ism-i câmi olan "**Allah**" ismidir. esma-i ilâhîye, Allah ismi ile zamanın Risâlet noktasına bağlanır. Allah ismi zaman içinde zuhur eden bütün İsm-i Azam sahibi Risâlet noktalarında bir ve müşterek olmakla da, İsm-i Câmi hüviyeti gösterir. Allah ismine mazhariyetle görünen bu gönül noktasının ism-i câmiye mazhariyeti **Hüve** sırrının icraat ve tatbikatı ile zuhur bulur. **Hüve** sırrının icraatta bulunduğu o Risâlet noktası İsm-i Azam olarak âyân olur ve tatbikat yapar. Bu bakımdan Allah ismi de İsm-i Azam'da mündemiç olmuş olur. İşte özet olarak anlatılmış olan bu mücmel hakikatin ismi "**Hakikat-ı Muhammediye**"dir. Bu husus İsm-i Azam bahsinde açılacaktır.

Hüve; zâtîyet-i ilâhiyedir. O'nu ifade etmek için isimler zikredilmektedir; ancak, **Hüve** isimden münezzehtir. O zaman Esmâ-ü'l Hüsnâ olarak değerlendirilen hususiyet, o noktayı işaret etmektedir. Na-

sıl ki Sevgili Efendimizi resim ve şekil olarak herhangi bir surette değerlendirmemek icap etmekte ise, Allah'ımızı da hiçbir şekil, suret ve isimle tahdit etmemek gerekir; ancak bütün isimler O'nu işaret eder. Çünkü tekmil esmânın mebdei Allah'ımızdır. Nitekim bir Hadis-i Kudsi'de; "**Beni yer ve gök sığdıramadı Mümin kulumun kalbine sığdım**" buyrulmaktadır. Bu durum her varlıkta görünenin Allah olduğunu aşikâr kılmaktadır. O zaman Allah, hangi isim ve surette tarif edilebilir?

Allah'ımız kendisinin "**Allah**" ismi ile ifade edilmesini istemesindeki hususiyet, O'nda bilmediğimiz, nice mânâ ve şifreler olduğunu işaret etmektedir. Mekri ve inkârı tercih etmiş olan kişiler, ilâhi yaratıcıyı Allah lafzı ile değil çeşitli isimlerle ifade etmek isterler. Burada Allah'ın o kimselere Allah lafzını kullandırmadığı görülmektedir. Ancak tabiat ve bütün varlıklar Allah'ı, Allah olarak ifade etmektedirler. Nitekim arı kovanındaki balın üzerinde Arapça Allah yazısı bulunmuştur. Birçok balığın, yaprağın, nebatın ve bütün varlıkların Allah'ı, Allah olarak ifade ettikleri görülmüştür.

Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v), ilâhi hakikati öğretip bildirdikten sonra Allah'ı, Allah'a ait isimlerle (Esmâ-ü'l Hüsnâ) kendisinin bildirdiği şekilde anmak gerekir. Her ne kadar O'na izafe edilen

başka kelimeler kullanılıyorsa da Allah'ı, Allah'ın kendisini bildirdiği kelimelerle anmak en doğru olanıdır.

Allah'ın lütfetmiş olduğu ve nâs'ın hayrına olarak irsal buyrulan peygamberlerin peygamberliğini birçok kimseler kabul etmemişlerdir. Bu düşünce ve fikriyat İblis'ten kalma bir hal midir? Allah'ın rahmet-i ilâhiyesinin zuhur ettiği gönül noktasını kabul etmemek, elbette İblis'ten kalma bir haldir. Bugün dünyada peygamberlere yapılan bu itiraz esas itibari ile Allah'ın nizam-ı ilâhiyesine itirazdır; dolaylı suretle de Allah'ın vahdaniyet-i ilâhiyesine itirazdır.

Nitekim bu fikriyat bugün öyle bir hale gelmiştir ki, çağdaşlık denilen şey tamamen peygamberlere itiraz olarak değerlendirilmektedir. Birçok kimse Allah'ın lütfetmiş olduğu peygamberleri reddederek; "*Dünya nizamına Allah karışmasın, biz kendimiz bildiğimiz gibi yaşayalım*" düşüncesini taşımaktadır. Bu ilâhi nizama ters düşmektedir. Çünkü istediğimiz gibi yaşayalım denilen dünya Allah'a aittir. Yaşam, Allah'ın nizamı üzerine kurulmuştur. Bu itiraz yaşamın şeklini değiştirmek demektir ki, Allah'ımız elbette buna müsaade etmez. Bu yanlış düşünceler ile Hz. Muhammed (s.a.v)'i anlayıp idrak etmek muhal görünmektedir. Peygamberliğin hususiyetlerini anlatan ve hatmini yapan Sevgili Efendimize itiraz esas itibari ile nâs'ın kendi varlığına itirazından kaynaklan-

maktadır. Nâs, yaptıkları bu itiraz ile aslında kendi asliyetlerine itiraz etmiş olmaktadır. Bu durumda Hz. Muhammed (s.a.v)'e itiraz muhal görünmektedir.

Nâs'ın âlemlerin bir yaratıcısı olduğunu kabul etmesine karşılık, Allah'ı cismani olarak görüp tanıması mümkün olmadığına göre (çünkü madde olarak görünen her şey sıfattır; ancak, **Hüve**'nin açıldığı gönül noktası zâttır.) o zaman Rabbimiz bir lütuf yapmış ve; "**Beni açıldığım gönüllerde bulursunuz,**" buyurmuştur.

Kişinin frekans kapasitesi ne ise, alıcısı ona göre alır. Nâs dünyaya tâbi olduğundan dünyanın frekansı ne ise ona göre alır. Onun dışına çıkması mümkün görülmemektedir. Bu gücü artırmak kişinin elinde değil ancak Allah'ın elindedir. Onun için de, Allah'ımızın; "**Arzda bir Halife halkedeceğim**" buyurması ile "**el-İnsan**" hususiyeti taşıyan peygamberler ve veliler lütfedilmiştir. Nitekim; "**Biz sizi imamlarınızla kabul edeceğiz,**" buyrulmaktadır.

Allah'ın dünya yaşamında arzu ettiği frekans ne ise kişinin algılaması ona göre olur. Ancak kişinin nasibi varsa, ilm-i ilâhiyi, velâyet noktasından tahsil eder ve vüs'ati yükselir. Allah'ın programının bu şekilde tatbik olunduğu görülmektedir.

İlâhi İmam, kişiyi Allah'ın arzuyu ilâhisi olarak kabul ettiyse o zaman Hz. Süreyya'nın;

**"Geçit başında bir kimse sana sormaz ki kimsin sen.
Verirsin ismimi yahû görürsün ki ne şeyim ben"**

buyurduğu hakikat ayan olur.

Allah'ımızın bu ilâhi âlemleri halkeylerken bu fiiliyatını isimleri ve sıfatları ile tatbikata koyduğu muhakkaktır; ancak bu tatbikatta bazı hususiyetler vardır.

Allah'ın, her şeyi zıddı ile bilici olmasındaki hakikat-ı ilâhiyeyi idrak etmek lâzımdır. Bu, Allah'ımızın nâs'a lütfetmiş olduğu ilâhi isimlerinin, hangi arzunun mazharı olduğunu bilmekle mümkündür.

Allah'ımızın "**hayru'l makirin**" ve "**el-Mudîl**" celâli isimleri olduğu gibi "**hakkı mübîn**" ve "**es-selâm**" gibi cemâli isimlerinin de tatbikatta olduğu muhakkaktır. Hangi arzunun eseri zuhur edip tecelli ettiyse, bu tecellide Allah'ımızın indirmiş olduğu ismi bilmek lazımdır. Onun için de hayırlı olan noktaları, yani hayra matuf olacak olan hususları hangi isimle indirmiş olduğunu bilmek icap etmektedir.

Esmâ-ilâhiye olarak bilinen isimlerin hususiyetleri vardır. Allah'ımızın esma-i ilâhîye'si iki şekilde tatbikat görür ve iki şekilde anlaşılabilir. Bu isimler aynı olmakla birlikte tecellilerde değişiklik gösterebilir. Bu tecellilerin değişik olması Allah'ın o isimlerdeki mazhariyetini ve arzuyu ilâhisini işaret eder.

Allah'ın esma-i ilâhîye'sini hangi arzu üzerine lütfettiğini idrak etmek lazımdır. Kişideki tatbikat; "**el-Mü'min**" "**es-Selâm**", "**el-Hâdi**", "**en-Nâfi**" gibi isimlerinin âsârı olarak mı fiiliyat ve icra görecektir; yoksa "**hayrul makirin**" ismi ile mi icra görecektir? İşte bu tatbikatta yakınlık vermiş olduğu gönüllerde, "**es-Selâm**", "**el-Mü'min**" isimlerinin tatbikatı yürümektedir. Kişilerdeki tatbikatın "**ed-Dar**" ve "**hayrül makirin**" isimleriyle tecelli ettiği durumlarda vardır.

Allah'ımızın ilâhi halifesi "**el-İnsan**"dır. Cenâb-ı Hak nokta-i mümessile olarak görüldüğü gönül noktasına ittiba eden, kabul ve tasdik eden kullarını "**es-Selâm**" ismi ile terakki ettirerek yürütür. O noktaya muhalefet ve itiraz eden kullar da "**hayrul makirin**" isminin tesirlerine maruz kalarak yürürler ve pek çok hatalar ve günahlar da işlerler.

Hz. Musa'da, Firavun'da; "**ene rabbukumul a'la**" ilhamını almış ancak bu ilham Hz. Musa'da

rahmet, Firavunda zahmet olmuştur; çünkü Hz. Musa kendi varlığını Hakkın varlığı karşısında silmiş, Firavun ise "*sizin için benden başka bir Rab tanı mı- yorum*" diyerek haddi aşanlardan olmuştur.

Bütün varlıklar yaratılmış oldukları âlem içinde terakki eder ve yaratılmış oldukları makama göre değerlendirilirler. O kimseler, ancak o âlemin çizmiş olduğu çizgiye kadar yükselebilirler. Bunun dışına çıkmaları mümkün değildir. Bunun fevkinde çok hususi bir hal vardır ki, Sevgili Efendimizin bildirmiş olduğu bir Hadis-i Kudsi'de; "**Evliyam kubbelerim altındadır, onları benden başka kimse bilmez**" noktası ile ifade olunmuştur.

O halde kişi bulunduğu noktayı ancak Allah'ın arzuyu ilâhisi ile aşabilir. Aksi mümkün değildir. Onun için zahirin dünyada manevîyatla ilgili konuşmaları, bu noktaların dışına çıkamamıştır. Çok hususi veli kullar bu noktaların fevkinde konuşmuşlardır.

Bu dünyanın enerji frekansı ne ise beşeriyetteki alıcılar da o kapasite içerisindedir. Tabiidir ki, peygamberan ve veliler bu konunun fevkinde bulunmaktadırlar. Kişinin algı vüs'ati ancak bir peygamber veya bir veliye intisabıyla yükselme imkânı bulabilir. Âlemler, Allah'ın insandaki arzuyu ilâhisine göre ve insana nazire olarak yaratılmıştır. İnsan bozulunca

her şey bozular. İnsanın bozulması Allah'ın ondaki arzu ve nizamına uyulmadığı noktada ortaya çıkar.

Bütün varlıkların Deryayı Nuru Muhammed'e mecburiyeti vardır. Bugün Allah'ın Risâletinin bütün isimlerde zuhuru vardır. Allah'ımız Bu isimlerdeki hakikatin kendi olduğunu ve Risâletinin de zâtında olduğunu bildirmektedir. Bugün Hatmül Velâyet noktasının tatbikat görmesindeki hususiyet budur. Suret isme takılmayıp, Allah'ın Risâletinin ebedi olduğunu idrak ile Risâlet noktasını Haktan ayrı görmemek gerekliliği böylece ortaya çıkmaktadır.

Allah'ımız, İnsan'ı yaratırken onda bazı arzularının zuhur edeceğini işaret buyurmuştur. İnsan kendisinde mevcut olan hasletlerin Allah'tan zuhur ettiğini idrak etmelidir. Allah'ımızın arzularını izhar edeceği gönül noktası zuhur etmemişken, bütün varlıklar Allah'a inanıyordu. Bu nokta tatbikat bulunca itiraz vaki olmuştur. İnkâr, arızî bir şeydir, asliyet değildir. Allah'ımızın nâmütenâhi isimleri vardır; ancak o isimler de Allah'ı bildirmeye kâfi gelmez. Onun için isimden münezze olan, Allah'ın zâtıdır. İşte Âdem'deki tatbikat budur. Allah'ımız her varlıkla beraberdir. Bütün varlıklar birer isimdir; ancak isim aldıklarından dolayı sıfat olurlar. Âdem'de ise zât olarak tatbikat zuhuru vardır. O'nun için Âdem, Allah

isminin bir sretidir. Bu sebeple bütün isimler Âdem ile bildirilmiştir. Yani Âdem varlıklara isim vererek onların Allah'ın sıfatları olduğunu bildirmiştir.

Âdem sırrındaki hakikatten murat; Âdem'den sonra zuhura gelen bütün Âdem'leri düşündüğümüzde, Allah'ımız arzuyu ilâhi olarak, birçok isimler ile görünen Âdem'lerde tatbikat yapmıştır. Allah'ımızın icraatlarını gerçekleştireceği isimler kendisinde arzuyu ilâhi olarak mevcuttur. Sevgili Efendimize kadar bu isimleri peygamberleri ile ceste ceste açmıştır. Son olarak Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v) gelmiş ve gelecek bütün isimler ve bunların âsârını Esmâ-'l Hüsnâ ile açmış ve o güne kadar açılmış olan isimlerin bir hlasasını yapmıştır.

Esmâ-'l Hüsnâ, Allah'a tâbiyyet itibari ile İsm-i Azam'a bağlıdır ki, bu isim Âdem sırrının bir ifadesi olarak, Allah'ımızın açılmış olduğu hususiyedeki ilâhi gönül noktalarına bir lütfu ilâhisidir.

Nâs'ın kendilerinde var olan hasletleri tenzih noktasından hareketle, bunlar Allah'ta yoktur demeleri en büyük hatadır. O zaman o kişiye, bu hasletleri nereden aldığı sorulsa, ne cevap verecektir? Bu hâl hakikat-i ilâhiyeye vasıl olmamış kişilerin hâlidir ve o kişi böyle söylemekle adalete uygun hareket etmemiş olur.

Adalet sahibi, her şeyin hakkını teslim eden, her şeyin makam itibari ile hakkını tanıyan kimsedir. Adalet sahibi olan kimse, bütün varlıkların Allah'tan meydana gelmiş olduğunu kabul ederek tevhid noktasını tasdik eder.

Allah'ımızın tevhidini anlatan gönül ehli olmazsa ne olur?

Bütün varlıklar Allah'ın arzusu gereği Cezbe-i Rahman ile hareket eder. Yani Allah'ın çekim kudreti ile hareket ederek nizam içinde yürür. O'nun "**en-Nizam**" ismini tatbik ettiği ilâhi gönül noktası olmazsa her şey hercü mercü olur. Çünkü bildirildiği gibi Zamanın İmamı'nın olmaması, kıyametin kopmasına sebep olarak gösterilmektedir.

"**Kıst**" ve "**Adl**" kelimelerini bazı kaynaklar esma-i ilâhîye'den saymamaktadırlar. Kıst adaleti gerçekleştirebilmek için icap eden kıstas ve ölçülerin esasıdır. Adalet, varlıklar arasında dengenin sağlanmasıdır. Bugün Hatmül Velâyet noktasından Allah'ımız nâmütenâhi lütfetmektedir. Çünkü bu sır nâmütenâhi ileriye doğru yürüyecek ve devam edecek bir sırr-ı ilâhiyedir. Allah'ımızın bugün bu konuları açması da Hatmül Velâyet noktasındaki tertib-i ilâhiyenin hususiyetlerindedir. Kıst'ın bir mânâsı da budur.

Bütün isimler Allah'ındır. Esmâ-ü'l Hüsna Allah'ın güzel isimleri olarak ifade edilmektedir. Allah'ın isimleri zaten güzeldir. Esmâ-ü'l Hüsna, aslında Allah'ımızın tatbikat-ı ilâhiyesinde kullandığı isimlerin bağlı olduğu zâtîyetini ifade eden isimlerdir. Allah'ın zatına ait bu isimler fiili icraat isimlerinin bağlı olduğu zâtîyet isimleridir. Bu bilinen isimlerin yanı sıra Kur'an-ı Kerîm'de çeşitli kalıpları ile nispet edilmiş kavramların sayısını üç yüz on üç ve daha fazlaya çıkaranlar da olmuştur.

Din beşeriyetin arzusuna göre gelişmez. Allah'ın nasibine ve Risâlet isimlerine verdiği makama göre yürür. İslâm'da devlet şarttır; çünkü devlet nizam demektir. Bütün isimlerin Allah'a ait olduğunu tasdik, "***lillahil vahidil kahhar***"dır. Allah'ın isimlerinin birleşmesidir. Bu beyanın dünya üzerinde tatbiki ile madde âlemi de kemâl bulur. Bütün isimler Allah'ın vahdaniyet-i ilâhiyesinde cem olur ve tevhidde birleşirse bu; "***lillahil vahidil kahhar***"dır. Nitekim Kur'an-ı Kerîm'de mealen; "**Sizler Allah'a hesap verecek sonra Hüve'ye döneceksiniz,**" buyrulmaktadır. Bundan, bütün isimlerin **Hüve'**ye ait olduğu mânâsı ortaya çıkmaktadır. İsimler kişilerin ilâhi ilmi idraki içindir. Yani Esmâ-i ilâhiyi idrak içindir.

Yaratılmış her varlık ilâhi yaratıcının kendisine

verdiği vazifeyi yapar. İsmindeki hususiyet icabı (at, koyun, köpek, ağaç, toprak, bulut, mevsimler) hepsi vazifesini ifa ile meşguldür. Bugün beşer ise kendisine verilen vazifeyi ifa etmek yerine bütün varlıklara tepeden bakmaktadır. Her varlık, isminin hesabını vermekle mükelleftir. Kullar, Allah'ın lütfettiği ilm-i sanayiye bir rahmet olarak değil, kendilerinin bir başarısı gibi görmektedir. Bu da insandaki imanı zorlamaktadır. İman olmayınca rahmet zahmete döner.

İslâm'ın ilk zamanlarında bazı bedeviler Efendimize; "**Biz müminleriz**", demişlerse de Sevgili Efendimiz onlara; "**Siz kendinize Müslüman deyiniz**" buyurmuştur. İnsanın ilk vazifesi Cenâb-ı Hakka imandır.

Zümer sûresi 8. âyetinde; "**ve izâ messel insâne durrun deâ rabbehu müniben ileyhi sümme izâ havvelehu ni'meten minhü nesiye mâ kane yed'u ileyhi min kablü ve ceale lillâhi endâden li yudille an sabilih kul temetta'bi küfrike kalilen inneke min ashabin nâr**" yani; "Ve 'el İnsan'a bir zarar dokununca 'Hû'ya inabe ederek dua eder. Sonra kendisine O'ndan bir nimet erişince daha önce O'na dua etmekte olduğunu unuttur ve sebilinden delâlete düşürsün diye Allah'a nazireler kılar. "**küfrünle**

biraz metalan", de. Muhakkak ki sen ashab-ı nardansın," buyrulmaktadır.

Cenâb-ı Allah'ın bu âlemde zuhur yapmış Esmâ-ü'l Hüsnâ âsârından bilgimiz varsa da zuhur yapmamış nâmütenâhi isimleri ve esma-i ilâhîye'si hakkında bilgimiz olması mümkün değildir. Ancak Hakka vusul etmiş Enbiya ve Evliya ile o zaman için Allah'ın arzu ettiği beyan ve isimler hakkında bilgi edinme imkânı vardır. O da Allah'ımızın tatbikata koyacağı isimlerle yapacağı tecelliyatla ilgili programına aittir. Bildirmediği zaman hiçbir bilgi sahibi olunamaz.

Sevgili Peygamberimiz hadis-i şerif'lerinde; "**Senin marifetinin hakikatine arif olmadık ey Maruf!**" buyurmuştur. Allah'ımızın künhü zatı hakkında Cenâb-ı Hakk bilgi lütfettiği zaman, biz de o konuda bilgi edinmiş oluruz ki, o söz, kelime ve beyan haddizatında, o zamanki tatbikatı ile ilgili bir beyandır.

Manevîyat, Allah'ı ve O'nun tecelliyat-ı ilâhiyesini bir bütün olarak kabul etmektir. "**El-İnsan**" Allah'ımızın "**Allahû Ekber**" ismine mazhar-ı tam kılınmış ilâhi gönül noktasıdır. "**Mümit**" ismi Allah ismine tabidir ve yevm-i kıyamda Hz.Yahya Allah'ımızın "**Hayy**" isminin âsârını "**Mümit**" isminin

âsârına tegallüp ettirmesi ile ölümü ifna edecektir. Böylelikle Allah'ımız, fanilik tatbikatını ortadan kaldırarak bekayı daim kılacaktır. Bundan sonra ebedi hayat başlayacaktır. Yani ölüm de insanlar için bir tereddüt unsuru olmaktan çıkacak ve Allah'ımızın bugün için bilinmeyen nizamı ve zevkleri ortaya çıkacaktır.

"**El-İnsan**"ın Allahû Ekber ismine mazhar-ı tam kılınmasından anlaşılması gereken; bütün varlıkların ve isimlerin, esma-i ilâhîye, canlı cansız, hayır ve şer isimlerinin âsârının "**el-İnsan**"a tâbi olduğudur. İblis kelimesi de Allah'dan meydana gelmiş mekri ifade eden bir isimdir. Bu isim de Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl olduğundan bu noktayı kabul etmek gerekir.

Hayy ve Mümit isimlerinin âsârı da, "**el-İnsan**"a tâbidir. O halde sadece maddiyata taalluk eden bir ölümsüzlük arayışı abestir. Edeb-i ilâhiyeye uymaz. Çünkü insan zaten ölümsüzdür.

Hz. Ahmed Süreyya Emin buyurur:

**"Dirilikte diledikçe bana tabiydi memat
Benim emrimde idi çünkü o sultanı hayat"**

Allah'ımız "**Musavvir**" ismindeki hususiyette,

yani taayyün-ü evvel deki arzuyu ilâhisinde Deryayı Nuru Muhammed'i teşkilatlandığında, Deryayı Nuru Muhammed lisana gelip, Rabbimizin, kendisinden kendisine yaptığı hitapla; "**lâ ilâhe illâllah**" ikrarını yapmıştır. Rabbimiz de O'na; "**muhammed resûlullah**" buyurmuştur. Kün emri ise, Allah'ın Musavvir ismiyle tasavvur eylediği bir isimdir. Allah'ımızın, "**Kün**" emrinin tatbikatı icabı âlemler meydana gelmiştir.

Allah'ın "**Kün**" emri zamanın Resûlünden zahir eder. Her zamanın insanında tatbik olunacak icraat ve tatbikatların isimleri Kün emrinde mündemictir. Kün emri ilâhi bir programdır. Bütün geçmiş zamanlardaki ilâhi tatbikatlar, o noktanın zevk-i zâtisine göre yeniden değerlendirilir ve açılır.

Bütün bu güzellikler insanda açılrsa bile bütün zevk ve neşeler Hakka ait olduğundan, insan Hakka karşı yine sıfırdır. Allah'ımızın açılmış isimleri Esmâ-ü'l Hüsnâ olarak değerlendirilebilir.

Kün emri ile bütün mükevvenat yaratılmıştır. Kün emrinin içinde Esmâ-ü'l Hüsnâ olduğu gibi, o isimlere bağlı daha nice isimler vardır. İnsanların yaşaması için hayat, sem'i, kelâm... isimleri, ilâhi nizamın tesisi için sarıcı melek isimleri ve hayat veren isimler olduğu gibi, ölümü anlatan isimler de vardır; bu isimlere bağlı daha nice isimler vardır.

Kün emrinin içerisinde hiç zuhur yapmamış, gizli kalmış isimler de vardır. Onları bilemiyoruz! Nasıl bir yaşantı hayal dahi edilemez; çünkü Rabbimiz o isimleri açmamıştır. Onun için de Hz. Peygamberimiz: "**mâ arafnâke hakka ma'rifetike yâ mâruf**" yani; "**Senin marifetinin hakikatine arif olmadık ey Maruf!**" buyurmuştur.

Sevgili Efendimizin bu beyanlarından haberli olan bizler de şöyle dua ediyoruz: "**Ya Rabbi bile-rek veya bilmeyerek işlemiş olduğumuz hatalardan, bildiğimiz ve bilmediğimiz isimlerinle sana iltica ederiz; rahmetini niyaz ederiz.**"

Eğer Rabbimizin bütün isimleri Kün emri ile açılmıştır denirse, bu husus; "**lâ ilâhe illâllah**" hitabına karşılık; "**Hüve Muhammedün Resûlullah**" cevabı ile düşünülmesi gerekir. Allah diler, bir emir verir, açılmamış nice isimleri ile bambaşka bir âlem yaratır. Yine de gizli kalmış sonsuz isimleri vardır. Çünkü Allah sonsuzdur.

Hz. Pâk Muhammed Ali; "**Bu dünyada Allah için konuşuyoruz. Ne kadar biliyoruz? Hiç! Yarın hiç tereddüt etme ki, cennette de böyle oturup konuşacağız; sonsuz zaman sürecinde konuşacağız; sonra birbirimize soracağız; Allah için ne biliyoruz? Hiç!...**" buyurmuştur.

